

II. Hændelsesforløbet på den danske ambassade i DDR og i Udenrigsministeriet den 9.-10. september 1988

A. De 18 østtyskeres ankomst

Fredag den 9. september 1988 ca. kl. 11.15 indfandt der sig en gruppe på 18 østtyske statsborgere, heraf 7 mænd, 6 kvinder og 5 børn i alderen 5-10 år, i ambassadens reception og nægtede at forlade ambassaden. De oplyste, at de var fra Ilmenau i Thüringen, og at de alle på grund af utilfredshed med de ufrie forhold i DDR havde søgt om udrejsetilladelse til Forbundsrepublikken, men havde enten fået afslag, afventende svar eller intet svar. De var ikke forfulgt af myndighederne, men flere af dem havde mistet deres stillinger på grund af udrejseansøgningerne. De optrådte roligt og høfligt og oplyste, at de ikke ønskede asyl i Danmark. De havde ingen tilknytning til Danmark, men havde valgt at henvende sig på den danske ambassade, fordi statsminister Poul Schlüter skulle komme på besøg i DDR den 13.-14. september. De forlangte, at den danske ambassade skulle tale deres sag for de kompetente østtyske myndigheder i Thüringen, hvis telefonnumre de havde, og opnå omgående udrejsetilladelse for dem til Vesttyskland, og de meddelte, at de ikke ville forlade ambassaden, før sådanne udrejsetilladelser var opnået.

Ambassadens personale gjorde østtyskerne opmærksom på, at ambassaden efter de gældende regler dels alene kunne rette henvendelse til DDR's udenrigsministerium og ikke til lokale østtyske myndigheder, dels ikke havde nogen kompetence til at repræsentere østtyske statsborgeres interesser. Til trods herfor og til trods for gentagne opfordringer om at forlade ambassaden insisterede gruppen af østtyskere på, at ambassaden skulle opnå udrejsetilladelse for dem, og fastholdt, at de ikke ville forlade ambassaden, før dette var opnået. De afleverede en på ambassaden udfærdiget håndskreven liste over deres navne og adresser med henblik på videregivelse til de østtyske myndigheder.

B. Ambassaderåd Becker Hansens telefoniske henvendelser umiddelbart efter

Efter aftale med ambassadør Krog-Meyer forsøgte ambassaderåd Becker Hansen ca. kl. 11.45 at komme i kontakt med kolleger på nogle vestlige ambassader, der havde været udsat for en tilsvarende indtrængen, med henblik på at indhente gode råd, men forgæves.

For at søge et resultat opnået rettede ambassaderåden efter aftale med ambassadøren henvendelse til en embedsmand i DDR's udenrigsministeriums konsularafdeling, der forelagt sagens hovedtræk svarede, at det spørgsmål måtte han tale med sin overordnede om. Denne ringede hurtigt tilbage for at meddele, at han måtte tale med de kompetente myndigheder, inden han kunne udtale sig nærmere.

På spørgsmålet om, hvorfor man allerede på dette tidspunkt, inden man havde talt med Udenrigsministeriet i København, rettede henvendelse til DDR's udenrigsministerium, har ambassaderåden over for udvalget svaret, at man jo ville se at komme i gang med sagen og få en løsning og høre, hvad reaktionerne var.

C. Telefoniske kontakter mellem ambassaden og Udenrigsministeriet den 9. september 1988

Kort før kl. 12.00 foretog ambassadøren en opringning til udenrigsråd Tyge Lehmann, der er chef for Udenrigsministeriets Retsafdeling. Efter hvad udvalget har fået oplyst, er det uklart, om kompetencen i denne sag lå i Administrationsafdelingen (sikkerhedskontoret) eller i Retsafdelingen, jf. nedenfor under III, B, men over for udvalget har ambassadøren oplyst, at han ringede til chefen for Retsafdelingen, fordi det jo ikke var en dagligdags situation, og fordi han vidste, at udenrigsråden som retschef havde haft med den slags sager at gøre. I øvrigt kendte han ham godt. Der var tale om en rådslagning, ikke om en anmodning om instruktion eller forholdsordrer. Det var ambassadørens opfattelse, at udenrigsråden og han blev enige om, at når ambassaden havde prøvet alt, hvad der prøves kunne, uden resultat, ville det være nødvendigt at skære igennem.

Udenrigsråden opfattede imidlertid samtalen på en anden måde. Han har således over for udvalget bekræftet, at der selvsagt ikke var tale